

Dijkhuis, 10 september 2023

ds. Johan Meijer

gelezen: Matteüs 18: 1-14

titel: kindertijd

overdenking

*Gemeente van onze Heer Jezus Christus,
lieve mensen van God,*

Onze kindertijd is heel bepalend voor onze ontwikkeling. Ervaringen uit de kindertijd nemen we mee, ons hele leven lang. 'Ik heb een heerlijke kindertijd gehad', hoor ik iemand enthousiast zeggen. Een heerlijke kindertijd, als het thuis fijn was, als je lieve ouders had, als je kon spelen met buurtgenoten en klasgenoten. Een heerlijke kindertijd, als je onbevangen kon leven en speels de wereld om je heen kon ontdekken.

Maar hoe anders werd je kindertijd als er een ouder vroeg overleed, als je meekreeg dat ouders of grotere broers en zussen vaak ruzie hadden. Als de sfeer naar was en jij leerde op je hoede te zijn. De onbevangenheid wegvloede en je basisvertrouwen werd geschaad.

Een paar keer de afgelopen tijd hoor ik tijdens gesprekken hoe ruzie over de kerk diepe impact heeft levens lang, als je dat als kind meekreeg. 'Ik hoorde een tante tegen mijn moeder zeggen dat zij niet meer aan het avondmaal mocht', zegt iemand. 'Ik hoorde een gesprek tussen twee broers op een verjaardag en de een schreeuwde tegen de ander dat die verloren zou gaan, als die niet meeging in de Vrijmaking', zegt iemand anders. 'Ik hoorde op zondagmorgen vroeg mijn ouders tekeer gaan tegen mijn oudere zus, die te laat thuis was en als de wiedeweerga haar bed moest uit komen om mee te gaan naar de kerk'. En daar kunnen we uit eigen ervaring veel voorbeelden bij leggen.

De gevoelige kinderziel krijgt dit mee, en neemt het mee. En dat misschien nog wel voordat de kennis over geloof, Bijbel en kerk op gang gekomen is. Dan is er al een basis gelegd, een goede of een kwade. En wat te denken van al die kwaadsprekerij na de dienst over de dienst, bij de koffie thuis. Want dat ging weer eens fout, en de dominee vergat dat weer eens, en de organist speelde veel te langzaam, of veel te snel, en de liederen waren onzingbaar. En dat week in week uit, nooit een keer een mooi gesprek over de inhoud, altijd dat afgeven, die nare negatieve toon, dat oordelen over anderen. De kleding van de medekerkgangers was ook altijd een vast agendaonderdeel van de koffie. Als kind, nakomer ook nog, kreeg ik het allemaal mee wat de groten allemaal met verheffing van stem er uit gooiden. Je raakt dat nooit meer kwijt en het kleurt je gevoel bij kerk, geloof en kerkgangers.

Ik ga terug in mijn eigen kindertijd, en herinner me dit allemaal, het maakt me niet blij. En ik vraag me af waarom ik dan toch zelf van geloof mijn werk heb gemaakt en mijn arbeidzame leven geef aan de kerk.

En dan realiseer ik mij dat er heel iets anders was, dat mij raakte, al van kinds af aan. Niet die nare nagesprekken over de kerkdienst en de dominees, maar de liederen die mijn moeder zong, meezong met de Muzikale Fruitmand, De Wereld zingt Gods lof. Als kind in de box al kreeg ik dat mee, 'en jij ging dan dansen', vertelde mijn moeder me vaak ontroerd. Dát legde een mooie vloer onder mijn leven en het is natuurlijk niet voor niets dat met name kerkmuziek, kerkliederen mijn hoofdvak werden en mijn passie zijn. En het is niet zozeer dat ik mijn arbeidzame leven geef aan de kerk, maar dat ik mijn leven in dienst wil stellen aan God. En God is vaak wat anders dan kerk.

Jezus houdt zijn leerlingen voor dat zij zouden moeten worden als een kind, omdat zij anders het Koninkrijk van de hemel niet kunnen binnenkomen. Hij plaatst een kind in het midden, 'Word als dit kind!'. Dit bracht mij er toe om terug te keren naar mijn kindertijd. Met mezelf terug in de tijd. En dat vind ik spannend, want het was zeg maar niet echt een heerlijke tijd. Er waren veel spanningen, veel zorgen, veel ziekte, een jong overleden vader. Maar er klonk boven dat alles uit ook de stem van mijn moeder: 'Maar de Heer zal uitkomst geven!' Dat rechtstreekse geloof, dat intieme tussen haar en God. 'Ik kom niet vaak in de kerk, maar ik geloof wel. Ik bid wel elke dag. Ik lees wel vaak in Bijbel of dagboeken,' dat hoor ik nog al eens. En dan denk ik, ja: in je binnenkamer ben je vaak dichterbij de Heer dan in een groot gezelschap, vooral als je je door dat gezelschap bekeken voelt of beoordeeld.

Als kind ben je kwetsbaar. Je bent afhankelijk, afhankelijk van degenen die jou opvoeden of les geven. Van degenen die jou opvoeden in het geloof ook. Was dat de lieve juf die de verhalen zo mooi en beeldend vertelde, dat je aan haar lippen hing? Of was dat de bulderende dominee die preekte dat je grote kans maakte om verloren te gaan? Was het vaak ruzie en discussie over kerk en geloofsleer of was het de warmte van het gezin rond het harmonium waar je zo mooi Johannes de Heer liederen zong? Was het de catechisatie waar je van alles in je hoofd moest stampen of was het de catecheet die jouw wereld iets groter maakte en ruimdenkend was en echt geïnteresseerd in jou. Het maakt zo'n wereld van verschil hoe een sfeer is, hoe mensen met je omgaan en met elkaar.

Een kind is onbevangen. Het kan onbevangen genieten van het mooie, het staat speels open voor verwondering. Tenminste als het niet wordt grootgebracht met angsten. Een kinderlijk geloof, een onbevangen geloof, dat het nog vanzelf spreekt dat de Vader in de Hemel voor jou zorgt en van jou houdt. Dat het nog niet bedorven is door negativiteit, dat het nog niet gehinderd wordt door allemaal volwassen kennis en feiten, regels en verboden. Jezus stelt een kind als voorbeeld voor de groten die zich afvragen wie de grootste is, de belangrijkste. Jezus zet een kleine mens centraal, een kind in het midden, want die staat dichter met hart en ziel bij God dan al die grote mensen die alleen maar geloven met het hoofd.

Jezus zet een kleine grote mens centraal, een kind in het midden. Niet omdat het kinds is, of kinderachtig. Maar omdat het groots is in het vermogen om nog verwonderd te zijn. Maar ook om te laten zien hoe gevoelig een kind is, hoe sensitief, hoe ontvankelijk. En dat het een wereld van verschil maakt hoe je met kinderen omgaat. Iemand zei het zo treffend zo: er zijn ouders die kinderen krijgen om hen te dienen en er zijn ouders die kinderen ontvangen als geschenk om zich te kunnen ontwikkelen en ontplooiën.

Een kind is nooit een bezit, van niemand, niet van ouders of grootouders en niet van het schoolsysteem of van onze overspannen samenleving die al van de jongste kinderen prestaties vraagt. Een kind is een kostbaar geschenk, want het is een kind van God, die het met grote liefde heeft geschapen in de hoop dat het tot bloei mag komen, precies zoals het bij haar of hem past.

Amen